

מלחמות ארי ולביא ואמירת הלל

חוט הזהב של ההודיה: ממשבר חסר תקדים לנס היסטורי
— סיכום שיעורו של הרב ישראל אריאל

הרב ישראל אריאל, ראש מכון המקדש

המשוואה הרוחנית של דורנו

"עם כלביא יקום, וכארי יתנשא."

מול סכנת השמדה של אומה שלמה,
80 שנה בלבד לאחר השואה,
חווינו התערבות אלוקית חסרת תקדים
ומערכת ניסים מופלאה.

ההודיה אינה רשות – היא חובה.

כגודל הנס, כך גודל החובה להכיר טובה.
חזרה לשגרה ללא אמירת הלל בברכה
החמצה רוחנית של גודל השעה. חובתנו
לומר תודה לבורא עולם ולשלוחיו.

הפער שבין תחזית לנס: ליל הטיילים ואיראן

המציאות והנס (התערבות אלוקית)	התחזית והאיום (מקורות מודיעין)
- נטרול האיום: אומה זעירה במזרח התיכון מסכלת איום חובק עולם.	- איום גרעיני: הצטברות של כ-450 מכלי אור אורניום מועשר, פוטנציאל ל-11 פצצות אטום.
- אפס נפגעים המוניים: למרות שיגור של מאות טילים בליסטיים, אף שכונה לא נחרבה ואף המון לא נפגע.	- הערכות נפגעים: תחזיות אימה של עשרות אלפי הרוגים ונזק אדיר ברחבי הארץ.
שובו של צבא ההגנה: 100% מהטייסים יצאו לשלום וחזרו לשלום במטוסים בני 50 שנה. "לא נפקד ממנו איש."	- איום טקטי: ציפייה לאובדן של לפחות 15% מהמטוסים התוקפים במרחק 2,000 ק"מ (כפי שקרה לצבאות המעצמות בעבר).

"הנקודה הקטנטנה הזאת על הגלובוס עשתה לעולם את העבודה והצילה את כדור הארץ מהאיום."

'איך אומרים הלל כשהמלחמה נמשכת?' – התקדים ההיסטורי

165 לפנה"ס

מלחמות החשמונאים
הגיעו להר הבית וטיהרו את
המקדש.

נקבע הלל (חנוכה) לדורות, למרות
שהמלחמה נמשכה עוד 30 שנה
ורבים מראשי החשמונאים נהרגו.

1948

מלחמת הקוממיות (תש"ח)
הכרזת המדינה ויציאה משיעבוד
מלכויות של 2,000 שנה.

הלל נקבע על יום ההכרזה (ה'
ב באייר), למרות שמיד לאחריו פלשו 7
צבאות ערב ונהרגו 6,000 לוחמים.

1967

מלחמת ששת הימים
הגעה להר הבית והכותל תוך
24 שעות.

הלל נאמר בעיצומה של המלחמה,
למרות שהלחימה המשיכה עוד
4 ימים.

המסקנה ההלכתית: הלל נאמר בנקודת המפנה וההישועה,
גם כאשר המערכה הצבאית טרם הסתיימה.

מי המציא את ההלל? אבולוציה של שירה

פרעה מלך מצרים

"הללו עבדי ה'". מכת בכורות אילצה את פרעה להכיר במציאות: יצאתם מעבדותי, כעת אתם עבדי ה'. הביטוי הראשוני של הלל מגיע מפי האויב המובס.

משה ובני ישראל על הים

"לא לנו ה' לא לנו..." אמרו ישראל על הים כשהמצרים מאחוריהם. רוח הקודש השיבה: "למעני למעני אעשה."

תקנת הנביאים לדורות

"נביאים שביניהם תיקנו להם לישראל, שיהיו אומרים אותו על כל פרק ופרק ועל כל צרה וצרה שלא תבוא עליהם, וכשנאלין אומרים אותו על גאולתן." (פסחים קי"ז)

יסודות החיוב: 3 עמודי התווך ההלכתיים

הלל

ספר חרדים ואבן עזרא – טבע הנפש ושמחה

האזהב את השם בלב שלם ישיר
לפניו כאשר שרו משה ודוד.
האבן עזרא מוסיף על הפסוק 'וביום
שמחתכם... ותקעתם בחצוצרות' –
החובה להודות כששבים מארץ
אויב או כשמנצחים אויב תוקף.

הרמב"ם – אהבת השם

כיצד אדם מראה את אהבתו
לבורא? על ידי הודאה כשהשם
עושה עמו חסד. התעלמות מניסים
שקולה לכפירה בטובתו של הקדוש
ברוך הוא. זהו יישום מעשי של
'ואהבת את ה'.

הרמב"ן – מצווה דאורייתא

תקנת משה ואהרן לומר הלל
על כל צרה שניצלים ממנה
מעוגנת בלאו של 'לא תסור מן
הדבר אשר יגידו לך'. העובר
על מנהג זה כאילו עובר על
מצוות לא תעשה.

כפיות טובה: המידה המתועבת ביותר

חטא עמון ומואב

התורה אסרה על עמון ומואב לבוא בקהל השם עד דור עשירי, ואף אסרה לדרוש שלומם לעולם. מדוע? לא בשל מלחמה, אלא משום 'אשר לא קידמו אתכם בלחם ובמים'.
כפיות טובה כלפי חסדי העבר (לוט ואברהם) היא שורש הרע שהבורא מתעב.

מבחן הדור שלנו

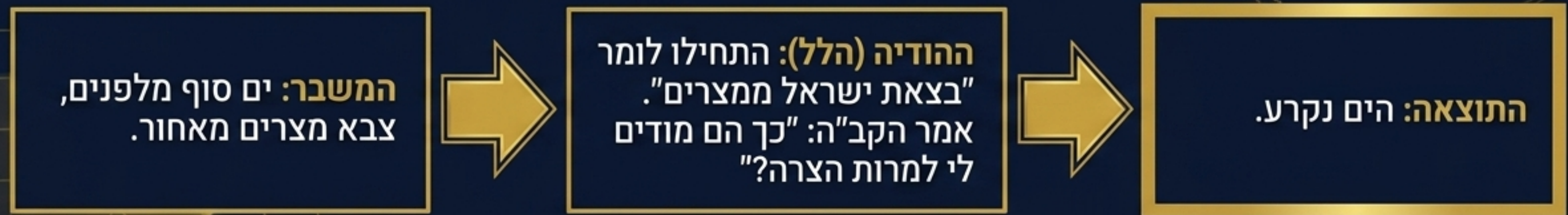
הקדוש ברוך הוא מחלץ אותנו מאיום טילים בליסטיים, אנו יושבים בבתים ממוזגים, עם חשמל ושגרה.
במקום תלונות, פילוג פוליטי וחיפוש אשמים, חובתנו הראשונה היא להכיר להכיר טובה.

הכרת טוב כפולה: תחילה לטייסים ולחיילים שחירפו נפשם, ומיד לאחר מכן – הודאה עצומה לבורא עולם.

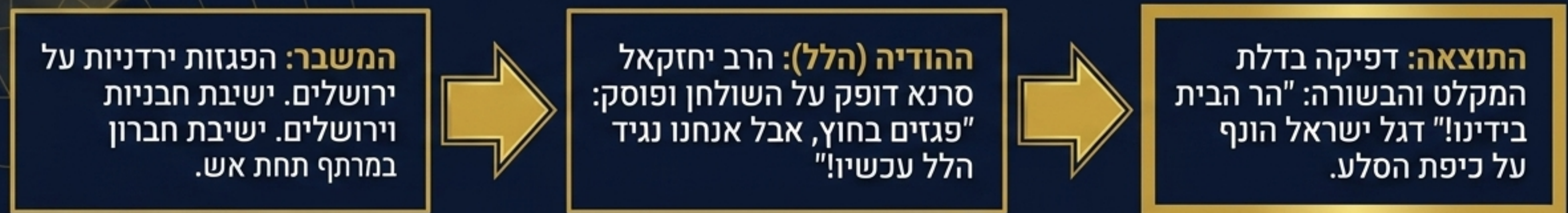
מחולל הישועות: ההלל יוצר את הנס

"ציבור שנגזרה עליו רעה, ומודה לשם על חסדיו, זוכה לישועה" (מדרש תנחומא).
ההלל אינו רק תגובה לישועה – הוא הכלי שמביא אותה.

קריעת ים סוף

מלחמת ששת הימים (1967)

אסטרטגיית 'עמק ברכה': מלחמת יהושפט

1. איום צבאי מתקרב

צבאות אדום, עמון ומואב תוקפים את ישראל. ליהושפט אין כוח צבאי מספיק ('עשרת אלפים לוחמים').

2. שירה בטרם קרב

יהושפט מציב לויים עם חצוצרות בקדמת המחנה לשיר ולהודות לה' עוד לפני שנורתה ירייה אחת.

המנגנון הרוחני לניצחון צבאי

3. קריסת האויב מבפנים

ברגע שהחלה השירה, נזרעה מהומה ומלחמת אחים במחנה האויב, והם השמידו זה את זה.

4. איסוף השלל והברכה

שלושה ימים אספו שלל, בירכו את ה' בשנית, וקראו למקום 'עמק ברכה' עד היום הזה.

אבסורד ההיסוס: "מה פשר הרפיסות הזאת?"

שתיקת ההמונים

"גנאי הוא למשה וששים ריבוא שלא
אמרו ברוך – עד שבא יתרו ואמר ברוך."
עם שלם יצא מים סוף, ניצל מפרעה,
ועומד לקבל תורה... אך הם שתקו.
דווקא יתרו, גוי, הגיע מבחוץ וקבע:
"ברוך השם אשר הציל אתכם מיד מצרים."
גם מלכת שבא וחירם ידעו לומר ברוך
השם. מדוע אנו מהססים?

הבקשה האלוקית

בגמרא (ברכות ז') מתואר כיצד רבי
ישמעאל בן אלישע נכנס לקודש
הקודשים ושמע בת קול המבקשת:
"ישמעאל בני, ברכני!"
ללמדך שאין הקב"ה מזלזל בברכת
הדיוט. בורא עולם מצפה לברכה שלנו.
"אז מה הקמצנות הזאת? ודאי שצריך
לברך!"

הבטחת הביכורים: הודיה כערובה לגאולה

"באדם שיורד לשדהו ורואה אשכול שביכר...
מניחו בסל, בא ועומד באמצע העזרה בירושלים
ואומר: איני זז מכאן עד שתעשה צורכי היום הזה...
יוצאת בת קול ואומרת לו: תזכה לשנה הבאה
ותביא ביכורים כיום הזה."
(מדרש תנחומא)

המטרה הסופית: לא יספיקו כל הברכות כדי להודות על הניסים של
'מלחמות ארי ולביא'. אך ההודיה וההלל בברכה הם שימשיכו את שרשרת
הישועות, עד לגאולה השלמה ובניין בית המקדש במהרה בימינו. אמן.

הבטחת ההמשכיות: הכרת הטוב היא מעין דרישת 'תשלום'.
כשאתה מודה להשם, הבורא נותן לך עוד שנת חיים, עוד ניסים,
ועוד הזדמנויות להביא ביכורים.